

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความรู้และความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่อง มีสาระโดยสรุปดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความรู้และความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทยสำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่อง

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนมีความรู้ในประวัติศาสตร์ไทยหลังการเข้าร่วม โปรแกรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วม โปรแกรมและสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด
2. นักเรียนมีความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทยหลังการเข้าร่วม โปรแกรมสูงกว่าก่อน การเข้าร่วมโปรแกรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างโปรแกรมส่งเสริมความรู้และความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่อง

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับปรัชญาประวัติศาสตร์แนววิเคราะห์ หลักการสอน ประวัติศาสตร์ หลักการสอนแบบเล่าเรื่อง การจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รวมถึงข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการสร้างโปรแกรม แล้วสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างโปรแกรม

2. ออกแบบการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่อง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การฝึกปฏิบัติทักษะการเล่าเรื่อง ซึ่งประกอบด้วย ทักษะการใช้ภาษา ทักษะการใช้เสียง ทักษะการใช้ท่าทางประกอบ และทักษะการสร้างจินตนาการ และการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทย ซึ่งมีการจัดการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน คือ ขั้นจุดไฟไฟรู้ ขั้นเข้าสู่ข้อมูลพื้นฐาน ขั้นสร้างสรรค์จินตนาการ ขั้นร่วมวิเคราะห์วิจารณ์ และขั้นสานสู่ประเด็น

3. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย แผนฝึกปฏิบัติทักษะการเล่าเรื่อง จำนวน 5 แผน และแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทย จำนวน 6 แผน รวม 11 แผน และเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้และประเมินผลโปรแกรม ซึ่งประกอบด้วย

3.1 แบบสอบความรู้ในประวัติศาสตร์ไทย มีจำนวนทั้งสิ้น 20 ข้อ คะแนนเต็ม 25 คะแนน แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 แบบปรนัย จำนวน 17 ข้อ เกณฑ์การให้คะแนนข้อละ 1 คะแนน รวม 17 คะแนน ตอนที่ 2 แบบอัตนัย จำนวน 3 ข้อ รวม 8 คะแนน

3.2 แบบวัดความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทย มีจำนวนทั้งสิ้น 20 ข้อ คะแนนเต็ม 100 คะแนน ลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า โดยมีรายละเอียดของเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับความตระหนัก	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5 คะแนน	1 คะแนน
เห็นด้วย	4 คะแนน	2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	3 คะแนน	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2 คะแนน	4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1 คะแนน	5 คะแนน

3.3 แบบสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับการเข้าร่วมโปรแกรม มีจำนวนทั้งสิ้น 17 ข้อ โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามปลายปิดชนิดมาตราส่วนประเมินค่า 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย จำนวน 10 ข้อ เกณฑ์การให้คะแนน คือ ระดับความเหมาะสมมากให้ 3 คะแนน ระดับความเหมาะสมปานกลางให้ 2 คะแนน ระดับความเหมาะสมน้อยให้ 1 คะแนน และตอนที่ 2 แบบสอบถามชนิดปลายเปิด จำนวน 7 ข้อ

4. นำแผนการจัดการเรียนรู้และเครื่องมือประเมินผลโปรแกรมไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบ นำมาปรับปรุงแก้ไข แล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม จำนวน 30 คน นำมาปรับปรุงแก้ไขครั้งที่ 2 ก่อนนำไปทดลองใช้อีกครั้ง

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้โปรแกรมส่งเสริมความรู้และความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่อง

1. กำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยประชากรที่ใช้ในการทดลองโปรแกรม คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม และเลือกกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ปีการศึกษา 2545 ที่สมัครใจและได้รับความเห็นชอบจากผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรม จำนวน 16 คน

2. ฝึกปฏิบัติทักษะการเล่าเรื่องตามแผนฝึกปฏิบัติทักษะการเล่าเรื่องจำนวน 5 แผน ให้กับนักเรียน

3. นำแบบสอบถามรู้และแบบวัดความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทยไปทดสอบนักเรียน ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม (Pre – test)

4. ผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยตนเองตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทย จำนวน 6 แผน เป็นเวลา 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน ในวันอังคาร พุธ และพฤหัสบดี นอกเวลาเรียนปกติตั้งแต่เวลา 15.30 – 16.20 น.

5. นำแบบสอบถามรู้และแบบวัดความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทยไปทดสอบนักเรียน หลังการเข้าร่วมโปรแกรม (Post – test) พร้อมทั้งให้นักเรียนทำแบบสอบถามเกี่ยวกับการเข้าร่วมโปรแกรม

6. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามรู้และแบบวัดความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทย มาวิเคราะห์โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และนำข้อมูลจากแบบสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับการเข้าร่วมโปรแกรม ตอนที่ 1 มาหาค่าเฉลี่ย แล้วนำคะแนนมาแปลความหมายตามช่วงคะแนน และตอนที่ 2 มาวิเคราะห์แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปความเรียง

ขั้นที่ 3 การปรับปรุงโปรแกรมส่งเสริมความรู้และความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่อง

ผู้วิจัยได้นำข้อสังเกต ปัญหา ตลอดจนข้อบกพร่องต่างๆในระหว่างการทดลองใช้โปรแกรมมา
พิจารณาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนอเป็นโปรแกรมฉบับสมบูรณ์

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้พัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความรู้และความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทย
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่อง และนำโปรแกรมไปทดลองใช้
ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ในประวัติศาสตร์ไทยหลังการเข้าร่วม โปรแกรม
สูงกว่าก่อนการเข้าร่วม โปรแกรม และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนมีความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทยอยู่ในระดับค่อนข้างสูงและ
มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทยหลังการเข้าร่วม โปรแกรมสูงกว่าก่อน
การเข้าร่วม โปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนเห็นว่าโปรแกรมมีความเหมาะสมระดับปานกลางขึ้นไป โดยมีรายละเอียด
ดังนี้

3.1 ด้านความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้ นักเรียนเห็นว่ามีเหมาะสมระดับมากที่สุด
3 รายการ คือ นักเรียนมีความสุขกับการเรียน ชอบเรียนประวัติศาสตร์ไทย ชอบถ่ายทอดเรื่องราว
โดยใช้การเล่าเรื่อง ประเด็นสนับสนุนสรุปได้ดังนี้

3.1.1 นักเรียนมีความสุขและชอบเรียนประวัติศาสตร์ไทย เพราะนักเรียนได้
ทำกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น กิจกรรมการเล่าเรื่อง กิจกรรมการโต้วาที กิจกรรมการแสดง
บทบาทสมมติ กิจกรรมการสร้างเมืองจำลอง ดังที่นักเรียนเขียนแสดงความรู้สึกว่า หนูชอบเรียน
ประวัติศาสตร์ไทย เพราะหนูได้แสดงบทบาทสมมติซึ่งสนุกมากๆ และหนูชอบเรียนวันนี้นี้มาก
ถึงแม้ว่า ฝ่ายหนูจะโต้วาทีแพ้

3.1.2 นักเรียนชอบที่ได้ถ่ายทอดเรื่องราวในประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้ทักษะ
การเล่าเรื่อง เพราะทำให้ผู้ฟังสนใจ ติดตามเรื่องราว นอกจากนักเรียนจะรู้สึกสนุกแล้ว นักเรียนยัง
ได้ความรู้ และสามารถจำได้โดยไม่ต้องท่อง ดังที่นักเรียนเขียนแสดงความรู้สึกว่า ผมรู้สึกสนุกมากที่สุด
ที่ได้เล่าเรื่องของสมเด็จพระนเรศวรให้เพื่อนฟัง

นอกจากนี้ ยังมีประเด็นเพิ่มเติมในด้านความรู้สึกเกี่ยวกับการเรียนรู้ ได้แก่ การที่นักเรียนสำนึกในบุญคุณของสมเด็จพระนเรศวรและสมเด็จพระเจ้าตากสิน เพราะนักเรียนประทับใจและภูมิใจที่ทั้งสองพระองค์ทรงทำคุณประโยชน์ และเสียดสละเพื่อบ้านเมือง ดังที่นักเรียนเขียนแสดงความรู้สึกว่า ผมขอขอบพระคุณที่พระองค์กู้ชาติบ้านเมือง ทำให้มีชาติไทยอยู่จนทุกวันนี้ พระองค์ต้องเสียดสละความสุขส่วนพระองค์ ทำทุกอย่างเพื่อชาติ

3.2 ด้านการเรียนรู้ นักเรียนเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก 1 รายการ คือ นักเรียนถ่ายทอดเรื่องราวในประวัติศาสตร์ที่เรียนให้ผู้อื่นทราบ และในระดับปานกลาง 3 รายการ คือ นักเรียนรู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง คิดอย่างรอบคอบก่อนจะเชื่อเรื่องใดๆ และนำทักษะการเล่าเรื่องไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

นักเรียนได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับ กระบวนการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ไทยว่า นักเรียนได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ไทยโดยลงมือปฏิบัติด้วยตนเองในขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้ง 5 ขั้น คือ ขั้นจุดไฟไฟรู้ ขั้นเข้าสู่ข้อมูลพื้นฐาน ขั้นสร้างสรรค์จินตนาการ ขั้นร่วมวิเคราะห์ห้วงวิจาร์ณ และขั้นสานสู่ประเด็น โดยเฉพาะในขั้นที่ 2 คือ ขั้นเข้าสู่ข้อมูลพื้นฐาน นักเรียนได้ใช้ทักษะการเล่าเรื่องในการถ่ายทอดเรื่องราวในประวัติศาสตร์ไทย ซึ่งส่งผลให้นักเรียนสนุก ไม่รู้สึกเบื่อ อยากเรียนประวัติศาสตร์ไทยมากขึ้น และได้มีโอกาสแสดงความรู้สึกที่เกิดจากการเรียนประวัติศาสตร์ไทย นอกจากนี้นักเรียนได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ไทย คือ ได้ความรู้ ความเข้าใจ สามารถจดจำเรื่องราวในประวัติศาสตร์ไทยโดยไม่ต้องท่องจำ รวมถึงนักเรียนนำทักษะการเล่าเรื่องไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การแข่งขันพูด การรายงานหน้าชั้นเรียน การได้วาที และนำคุณลักษณะของสมเด็จพระนเรศวรและสมเด็จพระเจ้าตากสินที่ได้เรียนรู้ เช่น ความกล้าหาญ ความเสียดสละ ความเป็นผู้นำ และความมีไหวพริบปฏิภาณไปประยุกต์ใช้ โดยการไปอยู่ค่ายพักแรม การให้น้อง ป.1 เข้าแถวซื้ออาหารก่อน การควบคุมแถวในขณะที่เดินไปรับประทานอาหารกลางวัน และการโต้แย้งคำกล่าวของฝ่ายตรงข้ามในการได้วาที นอกจากนี้นักเรียนรู้จักแหล่งค้นคว้าข้อมูลทางประวัติศาสตร์ และทำให้เข้าใจสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน

3.3 ด้านเวลาที่ใช้ในการเรียนรู้ นักเรียนเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก 2 รายการ คือ ระยะเวลาในการเรียนครั้งละ 50 นาที สัปดาห์ละ 3 วัน และเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง 1 รายการ คือ ระยะเวลาในการเรียนรวมทั้งสิ้น 10 สัปดาห์ โดยในระยะแรกของการเข้าร่วมโปรแกรม นักเรียนไม่ทราบแหล่งค้นคว้าข้อมูลทางประวัติศาสตร์ หรือในบางครั้งนักเรียนไม่สามารถค้นคว้าข้อมูลที่ได้รับมอบหมายได้ทัน เพราะไม่มีเวลาเพียงพอ

นอกจากนี้ ปัญหาที่นักเรียนพบระหว่างการเข้าร่วมโปรแกรมและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ นักเรียนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน บางครั้งนักเรียนที่เป็นนักกีฬาโรงเรียนต้องหยุดเรียนเพื่อ

ซ่อมกีฬา ทำให้การเรียนไม่ต่อเนื่อง เมื่อมีสมาชิกในกลุ่มขาดเรียนหรือเข้าเรียนสายทำให้กลุ่มนำเสนอผลงานไม่ได้ รวมถึงสถานที่เรียนไม่เอื้ออำนวยกับการทำกิจกรรมสร้างจินตนาการ และในบางสัปดาห์นักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วม โปรแกรมต้องอยู่ในชั้นเรียน เพื่อสอบซ่อมหรือทำงานอื่นๆ ทำให้มีเสียงรบกวนในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงครูค่อนข้างเข้มงวดกับการมีวินัยในชั้นเรียน และเตรียมเนื้อหาในการสอนแต่ละคาบมากเกินไป สำหรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมคือ ควรจัดการเรียนการสอนอยู่ในเวลาปกติ และใช้การสอนแบบเล่าเรื่องในการสอนวิชาอื่นๆ

จากการที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างโปรแกรม ทดลองใช้ และปรับปรุงโปรแกรม จากผลการประเมิน โปรแกรมพบว่า ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ทุกข้อ แสดงให้เห็นว่า โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้เพื่อส่งเสริมความรู้และความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทยให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยจึงนำเสนอ โปรแกรมฉบับสมบูรณ์ดังนี้

โปรแกรมส่งเสริมความรู้และความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่อง

คำชี้แจง

โปรแกรมส่งเสริมความรู้และความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทยนี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้ครูหรือผู้สนใจนำไปใช้ เพื่อส่งเสริมความรู้และความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทยให้กับนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังนั้นผู้ที่จะนำโปรแกรมไปใช้ควรศึกษารายละเอียดต่างๆ ในโปรแกรม เพื่อจะได้มีความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนสามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้อย่างราบรื่น สอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์ โดยผู้วิจัยเสนอรายละเอียดในโปรแกรมดังนี้

หลักการของโปรแกรม

ประวัติศาสตร์เป็นศาสตร์ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเยาวชนของชาติในมิติจิตสำนึกและภาคภูมิใจในชาติของตน ดังนั้นครูจึงต้องให้ความสำคัญกับการสอนประวัติศาสตร์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้และความตระหนัก ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรัก ภาคภูมิใจและสืบทอดความเป็นชาติให้กับคนรุ่นหลัง การจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่องเป็นการสอนที่สามารถพัฒนาความรู้และความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทยให้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ครูหรือผู้ที่สนใจจะนำโปรแกรมไปใช้ ควรคำนึงถึงหลักการ ดังนี้

1. เน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกร่วมในสิ่งที่เรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความเข้าใจ สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าสิ่งที่เรียนและนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้
2. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเองในการเรียนการสอนทุกขั้นตอนเพื่อผู้เรียนจะได้ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง เกิดเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย
3. ให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อจะได้เรียนรู้ด้วยกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

วัตถุประสงค์ของโปรแกรม

เพื่อส่งเสริมความรู้และความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่อง

กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สมัครใจและได้รับความเห็นชอบจากผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรม

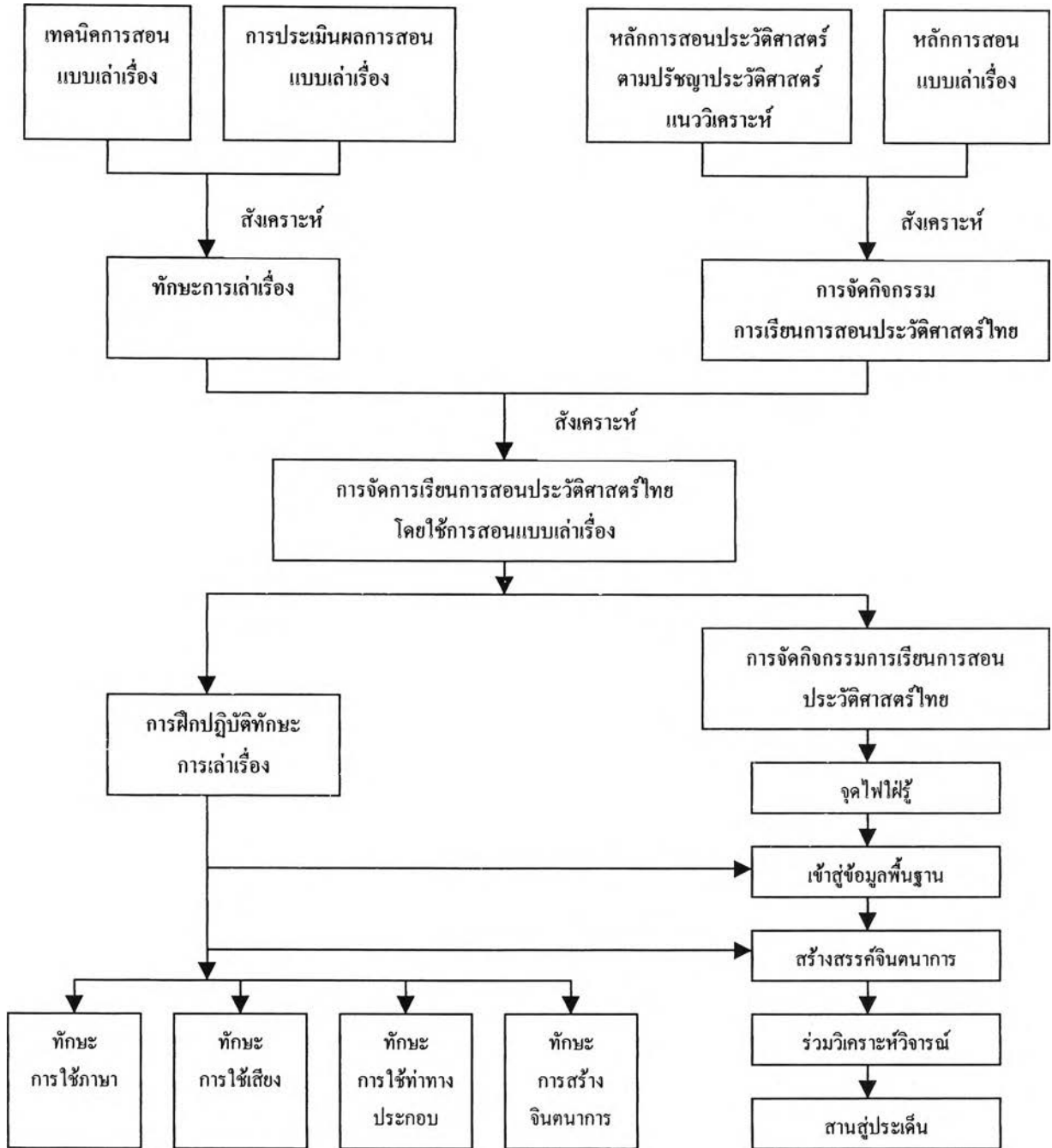
ลักษณะของโปรแกรม

กำหนดให้เป็น โปรแกรมเสริมหลักสูตร จัดนอกเวลาเรียนปกติ สัปดาห์ละ 3 วัน คือ หลังเลิกเรียนในช่วงเวลา 15:30 – 16:20 น. รวม 10 สัปดาห์

การออกแบบการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่องอาศัยพื้นฐานจากแนวการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทยตามปรัชญาประวัติศาสตร์แนววิเคราะห์ และแนวการจัดการเรียนการสอนแบบเล่าเรื่อง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

แผนภูมิแสดงรายละเอียดของการออกแบบการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทย
โดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่อง

แผนการจัดการเรียนรู้และเครื่องมือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในโปรแกรม ได้แก่ แผนฝึกปฏิบัติทักษะการเล่าเรื่อง และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 แผนฝึกปฏิบัติทักษะการเล่าเรื่อง เป็นแผนฝึกเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีทักษะการเล่าเรื่อง ซึ่งประกอบด้วย

1) ทักษะการใช้ภาษา แบ่งออกเป็น การใช้คำ การออกเสียง และการใช้ภาษาที่ กระตุ้นความสนใจ

2) ทักษะการใช้คำ แบ่งออกเป็น การใช้ระดับเสียง และการใช้น้ำเสียง

3) ทักษะการใช้ท่าทางประกอบ แบ่งออกเป็น การใช้ท่าทางประกอบ

และการสบตา

4) ทักษะการสร้างจินตนาการ

ซึ่งทักษะทั้ง 4 เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับใช้ในการถ่ายทอดเรื่องราวในประวัติศาสตร์ไทย เพื่อให้ผู้ฟัง (นักเรียน) เกิดความรู้สึกร่วม การฝึกปฏิบัติทักษะการเล่าเรื่อง มีจำนวน 5 แผน คือ แผนฝึกปฏิบัติการเล่าเรื่องที่ 1 ทักษะการใช้ภาษาและทักษะการสร้างจินตนาการ แผนฝึกปฏิบัติการเล่าเรื่องที่ 2 ทักษะการสร้างจินตนาการ แผนฝึกปฏิบัติการเล่าเรื่องที่ 3 ทักษะการใช้เสียง แผนฝึกปฏิบัติการเล่าเรื่องที่ 4 ทักษะการใช้ท่าทางประกอบและการสร้างจินตนาการ และแผนฝึกปฏิบัติการเล่าเรื่องที่ 5 การประเมินผลการใช้ทักษะการเล่าเรื่อง แผนการฝึกปฏิบัติทักษะการเล่าเรื่องทั้ง 5 แผน ใช้เวลาในการฝึกแผนละ 1 คาบ รวม 5 คาบ คาบละ 50 นาที

1.2 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทย เป็นแผนการจัดการเรียน การสอน ซึ่งนักเรียนจะต้องใช้ทักษะการเล่าเรื่องในการถ่ายทอดเรื่องราวในประวัติศาสตร์ไทย มี จำนวน 6 แผน คือ แผนการจัดกิจกรรมที่ 1 พระราชประวัติสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ใช้เวลา สอนรวม 4 คาบ แผนการจัดกิจกรรมที่ 2 พระราชกรณียกิจสำคัญของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ใช้เวลาสอนรวม 9 คาบ แผนการจัดกิจกรรมที่ 3 อนุสาวรีย์สำคัญของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ใช้เวลาสอนรวม 4 คาบ แผนการจัดกิจกรรมที่ 4 พระราชประวัติสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ใช้ เวลาสอนรวม 3 คาบ แผนการจัดกิจกรรมที่ 5 พระราชกรณียกิจสำคัญของสมเด็จพระเจ้าตากสิน มหาราช ใช้เวลาสอนรวม 5 คาบ และแผนการจัดกิจกรรมที่ 6 การตั้งราชธานีในสมัยของสมเด็จพระ เจ้าตากสินมหาราช ใช้เวลาสอนรวม 5 คาบ ซึ่งรวมเวลาสอนทั้งสิ้น 30 คาบ คาบละ 50 นาที

2. เครื่องมือ ได้แก่ เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ และเครื่องมือประเมินผล โปรแกรม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ คือ แบบสอบความรู้ในประวัติศาสตร์ไทย

2.2 เครื่องมือประเมินผลโปรแกรม ประกอบด้วย

- 1) แบบสอบความรู้ในประวัติศาสตร์ไทย จำนวน 20 ข้อ
- 2) แบบวัดความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทย จำนวน 20 ข้อ
- 3) แบบสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับการเข้าร่วมโปรแกรม จำนวน 17 ข้อ

การจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่อง แบ่งเป็น 2 ส่วนคือการเตรียมนักเรียนโดยฝึกปฏิบัติทักษะการเล่าเรื่อง และการที่นักเรียนนำทักษะการเล่าเรื่องไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทย โดยที่ทั้ง 2 ส่วน ต้องมีความสัมพันธ์กัน คือเมื่อนักเรียนฝึกปฏิบัติทักษะการเล่าเรื่องตามแผนการฝึกปฏิบัติทักษะการเล่าเรื่องที่กำหนดแล้ว นักเรียนจะต้องนำทักษะการเล่าเรื่องไปใช้ในการถ่ายทอดเรื่องราวในประวัติศาสตร์ไทยตามขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นจุดไฟไฟรู้ เป็นขั้นที่ผู้สอนเตรียมความพร้อมและกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความสนใจในเรื่องที่เรียนเพื่อนำไปสู่การกำหนดปัญหา

ขั้นที่ 2 ขั้นเข้าสู่ข้อมูลพื้นฐาน เป็นขั้นที่ผู้เรียนต้องค้นคว้า รวบรวมหลักฐานเพื่อแก้ปัญหาและถ่ายทอดเรื่องราวในประวัติศาสตร์ไทยให้ผู้ฟังทราบ โดยใช้ทักษะการเล่าเรื่อง

ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างสรรค์จินตนาการ เป็นขั้นวางแผนและปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งผู้เรียนต้องเสนอเรื่องราวย้อนกลับ เพื่อสะท้อนถึงจินตนาการและความเข้าใจโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย

ขั้นที่ 4 ขั้นร่วมวิเคราะห์วิจารณ์ เป็นขั้นที่ผู้เรียนตอบคำถาม อภิปรายและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลจากประเด็นหรือคำถามที่ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันกำหนด

ขั้นที่ 5 ขั้นสานสู่ประเด็น เป็นขั้นที่ผู้เรียนสรุปสาระสำคัญที่เรียนในรูปแบบผังความคิดเพื่อที่จะทราบสาระสำคัญในเรื่องที่เรียนและสรุปเป็นความคิดรวบยอดอย่างเป็นระบบ

เงื่อนไขของการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่อง

การจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่องต้องพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะการเล่าเรื่องทั้ง 4 ทักษะ คือ ทักษะการใช้ภาษา ทักษะการใช้เสียง ทักษะการใช้ท่าทาง

ประกอบและทักษะสร้างจินตนาการ เพื่อที่ผู้เรียนจะใช้ทักษะการเล่าเรื่องในการถ่ายทอดเรื่องราวในประวัติศาสตร์ไทย ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องฝึกปฏิบัติทักษะการเล่าเรื่องให้ผู้เรียนครบทุกทักษะก่อนที่จะดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทย

การประเมินผลการเรียนรู้

การประเมินผลการเรียนรู้ ประเมินจากแบบสอบความรู้ในประวัติศาสตร์ไทย เพื่อวัดความสามารถทางพุทธิปัญญา แล้วนำคะแนนของผู้เรียนไปวิเคราะห์ตามเกณฑ์การประเมินในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ดังนี้

ช่วงคะแนน (ร้อยละ)	ระดับผลการเรียน
80 ขึ้นไป	4
70-79	3
60-69	2
50-59	1
ต่ำกว่า 50	0

นอกจากนี้ อาจประเมินผลเพิ่มเติมเกี่ยวกับทักษะการเล่าเรื่อง โดยใช้แบบประเมินผลการเล่าเรื่อง และการเขียนแสดงความรู้สึกรักของผู้เรียนโดยอิสระ

การประเมินผลโปรแกรม

การประเมินผล โปรแกรม ใช้เครื่องมือในการประเมิน คือ แบบสอบความรู้แบบวัดความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทย และแบบสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับการเข้าร่วมโปรแกรม โดยพิจารณาจาก

1. นักเรียนมีคะแนนความรู้ในประวัติศาสตร์ไทยหลังการเข้าร่วม โปรแกรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วม โปรแกรมและสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (คะแนนเกณฑ์คือ 50% ของคะแนนก่อนเข้าร่วมการทดลอง)
2. นักเรียนมีคะแนนความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทยหลังการเข้าร่วม โปรแกรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วม โปรแกรม
3. นักเรียนเห็นว่าโปรแกรมมีความเหมาะสมระดับปานกลางขึ้นไป

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความรู้และความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่อง พบว่า ผลการประเมินโปรแกรม เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงอภิปรายผลตามประเด็นต่อไปนี้

1. ความรู้และความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทย

จากผลการประเมินโปรแกรม พบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ในประวัติศาสตร์ไทยหลังการเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมและสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทยหลังการเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แสดงให้เห็นว่า โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นสามารถส่งเสริมความรู้และความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทยให้กับนักเรียน เนื่องจาก

1.1 นักเรียนใช้ทักษะการเล่าเรื่องถ่ายทอดเรื่องราว จึงทำให้นักเรียนเกิดจินตนาการ มีความรู้สึกร่วม เสมือนอยู่ในเรื่องราวนั้นๆ ส่งผลให้เกิดความรู้ ความเข้าใจที่ลึกซึ้ง สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าและนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lewicke (1991) ที่พบว่า การสอนแบบเล่าเรื่องสามารถส่งเสริมความรู้พื้นฐานของนักเรียนในด้านวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ การใช้ทักษะการเล่าเรื่องในการถ่ายทอดเรื่องราวจะทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกร่วม และความรู้สึกร่วมจะสร้างแรงบันดาลใจ และความเข้าใจ ซึ่งส่งผลให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญในสิ่งที่เรียน ซึ่งจะเห็นได้จากข้อมูลที่ผู้วิจัยรวบรวมจากการเขียนบันทึกความรู้สึกของนักเรียน หลังการฟังเรื่องการกอบกู้เอกราชครั้งที่ 1 ของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ดังนี้ ด.ช.ห้า กล่าวว่า “ ผมขอขอบพระคุณสมเด็จพระนเรศวรที่พระองค์กู้ชาติบ้านเมือง ทำให้มีชาติไทยอยู่จนถึงทุกวันนี้ พระองค์ต้องเสียดสละความสุขส่วนพระองค์ทำทุกสิ่งเพื่อชาติ ชีวิตของพระองค์มิได้สุขสบาย พระองค์ต้องไปอยู่ที่พม่าจนโต ” ด.ญ.หก กล่าวว่า “ ฉันประทับใจในการทำสงครามยุทธหัตถีของสมเด็จพระนเรศวร เพราะแสดงถึงความกล้าหาญและความเป็นผู้นำ ฉันภูมิใจที่ได้เกิดมาเป็นคนไทย และได้รู้เรื่องของผู้ที่กอบกู้เอกราชให้เรามีชาติไทยมาจนถึงปัจจุบัน ” และ ด.ช.เจ็ด กล่าวว่า “ ผมเป็นอีกคนหนึ่งที่รักสมเด็จพระนเรศวร เพราะพระองค์เป็นผู้ที่กอบกู้ชาติบ้านเมืองให้เรามีประเทศไทยอยู่จนทุกวันนี้ ถ้าไม่มีพระองค์อยู่ในโลกเราคงต้องเป็นทาสของพม่า พระองค์ทรงเป็นผู้ที่ทำให้คนในบ้านเมืองมีกำลังใจ ความมุ่งมั่น ไม่ย่อท้อ และรักชาติบ้านเมือง ” ความรู้สึกดังกล่าวของนักเรียนแสดงให้เห็นว่า การใช้ทักษะการเล่าเรื่องในการถ่ายทอดเรื่องราวสามารถทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดี

และสำนักในบุญคุณของสมเด็จพระนเรศวรที่ทรงกอบกู้ชาติบ้านเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lanman (1984) ที่พบว่า การเรียนประวัติศาสตร์โดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่องทำให้มีความรู้ลึกซึ้งที่ต่อการเรียน เมื่อมีความรู้ลึกซึ้งที่ต่อสิ่งใดจะทำให้นักเรียนตระหนักถึงความคุณค่าของสิ่งนั้น

จากการสังเกตของผู้วิจัยยังพบว่า การถ่ายทอดเรื่องราวโดยใช้ทักษะการเล่าเรื่องกระตุ้นความสนใจของนักเรียน เมื่อนักเรียนมีความสนใจก็จะทำให้นักเรียนต้องการจะเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Groce (2001) ที่พบว่า การใช้เทคนิคการเล่าเรื่องช่วยกระตุ้น และดึงดูดความสนใจของผู้ฟัง

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ปัจจัยสำคัญที่น่าจะสนับสนุนให้นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ในประวัติศาสตร์ไทยหลังการเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วม โปรแกรมและสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทยหลังการเข้าร่วมโปรแกรม สูงกว่าก่อนการเข้าร่วม โปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ การใช้ทักษะการเล่าเรื่องในการถ่ายทอดเรื่องราว เนื่องจากการวิจัยนี้ ไม่สามารถจัดกลุ่มควบคุมได้ ดังนั้นในระหว่างการทดลองใช้โปรแกรม ผู้วิจัยจึงเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อเป็นร่องรอยให้เห็นว่า ผลที่เกิดขึ้นน่าจะมาจากการใช้ทักษะการเล่าเรื่อง ผู้วิจัยจึงประเมินผลการเล่าเรื่องของนักเรียนตามทักษะการเล่าเรื่องทั้ง 4 ทักษะ คือ การใช้ภาษา การใช้เสียง การใช้ท่าทางประกอบและการสร้างจินตนาการ ทุกครั้งที่เรียนจบในแต่ละบทเรียน พบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการเล่าเรื่องสูงขึ้นทุกครั้ง และผู้วิจัยได้นำค่าเฉลี่ยคะแนนการเล่าเรื่องของนักเรียนในครั้งที่ 1 และ ครั้งที่ 5 มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) พบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการเล่าเรื่องในครั้งที่ 5 แตกต่างจาก ครั้งที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการเล่าเรื่องในครั้งที่ 5 สูงกว่าในครั้งที่ 1 (รายละเอียดในภาคผนวก ง) ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การใช้ทักษะการเล่าเรื่องถ่ายทอดเรื่องราวสามารถพัฒนาความรู้และความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทยให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า ทักษะการเล่าเรื่องที่นักเรียนสามารถพัฒนาได้ง่ายคือ ทักษะการใช้ท่าทางประกอบ เพราะเป็นทักษะที่นักเรียนสามารถฝึกได้ในระยะเวลารวดเร็วเมื่อเทียบกับทักษะอีก 3 ทักษะ ส่วนทักษะการเล่าเรื่องที่พัฒนาได้ยาก คือ ทักษะการสร้างจินตนาการ เพราะนักเรียนจะใช้ทักษะการสร้างจินตนาการได้ดี ก็ต่อเมื่อนักเรียนต้องใช้ทักษะการใช้ภาษา ทักษะการใช้เสียง และทักษะการใช้ท่าทางประกอบได้เป็นอย่างดีก่อน เนื่องจากทักษะการเล่าเรื่องทั้ง 3 ทักษะดังกล่าว เป็นทักษะพื้นฐานที่ทำให้เกิดทักษะการสร้างจินตนาการ ผู้วิจัยพบว่า ในระยะแรกของการเข้าร่วมโปรแกรม นักเรียนยังไม่สามารถใช้ทักษะการเล่าเรื่องทั้ง 4 ทักษะ ได้ดีเท่าที่ควร แม้ว่านักเรียนจะได้รับการฝึกปฏิบัติใช้ทักษะการเล่าเรื่องตามแผนฝึกปฏิบัติทักษะ

การเล่าเรื่องมาแล้วก็ตาม ผู้วิจัยพบสาเหตุของปัญหาดังกล่าวคือ ในช่วงฝึกปฏิบัติทักษะการเล่าเรื่อง นักเรียนฝึกโดยใช้เรื่องราวจากเรื่องต่างๆไป เช่น นิทานหรือเรื่องที่นักเรียนแต่งขึ้นจากรูปภาพที่กำหนด นักเรียนไม่ได้ฝึกปฏิบัติทักษะการเล่าเรื่องโดยใช้เรื่องราวในประวัติศาสตร์ไทย เมื่อนักเรียนต้องถ่ายทอดเรื่องราวในประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้ทักษะการเล่าเรื่อง นักเรียนจึงยังไม่สามารถเชื่อมโยงและนำมาประยุกต์ใช้ได้ในช่วงแรก แต่เมื่อครูให้คำแนะนำ และนักเรียนได้ถ่ายทอดเรื่องราวในประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้ทักษะการเล่าเรื่องในทุกแผนการจัดการจัดกิจกรรม จึงเท่ากับเป็นการฝึกให้นักเรียนได้ถ่ายทอดเรื่องราวในประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้ทักษะการเล่าเรื่อง ในระยะกลางของการเข้าร่วม โปรแกรม นักเรียนจึงสามารถใช้ทักษะการเล่าเรื่องได้ดีขึ้น อย่างไรก็ตามผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า การที่จะส่งเสริมความรู้และความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่องให้กับนักเรียน ครูต้องฝึกทักษะการเล่าเรื่องทั้ง 4 ทักษะ ให้กับนักเรียนครบทุกทักษะ เพื่อให้ นักเรียนสามารถใช้ทักษะการเล่าเรื่องในการถ่ายทอดเรื่องราวในประวัติศาสตร์ไทยเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความรูสึกร่วมในเรื่องราวที่ฟังได้

1.2 ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนทั้ง 5 ขั้น คือ จุดไฟไฟรู้ เข้าสู่ข้อมูลพื้นฐาน สร้างสรรค์จินตนาการ ร่วมวิเคราะห์วิจารณ์ และสานสู่ประเด็น เป็นขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วม ได้ลงมือศึกษา ปฏิบัติและแสดงความคิดเห็นของตนเองบนพื้นฐานของเหตุผลอย่างอิสระ ทำให้นักเรียนได้ประสบการณ์จริง จึงเกิดเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย ซึ่งสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาที่ต้องการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และข้อสรุปในการทวิวิจัยของ สุทธิรัตน์ เลิศจตุรวิทย์ (2544) ที่กล่าวว่า การที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมเป็นผู้ลงมือศึกษา ปฏิบัติและคิดอย่างอิสระ ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดระดับสูง และเรียนรู้จากประสบการณ์จริง จึงเกิดเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย ซึ่งผู้วิจัยเสนอข้อมูลประกอบการอภิปรายผลเกี่ยวกับความรู้ในประวัติศาสตร์ไทยที่เกิดขึ้นกับนักเรียนตามระดับความรู้ ดังนี้

1) ความรู้ความจำ

ความรู้ความจำของนักเรียนในช่วงแรก มีลักษณะเป็นการจำจากข้อมูลที่นักเรียนค้นคว้าและท่องมา เมื่อครูถาม นักเรียนจะหาคำตอบโดยดูจากเอกสารแต่เมื่อนักเรียนเข้าสู่การเรียนประมาณสัปดาห์ที่ 3 นักเรียนเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงคือ นักเรียนเริ่มตอบคำถามโดยไม่ท่องจำและไม่เปิดดูจากเอกสาร ถ้านักเรียนจำไม่ได้ นักเรียนจะหาคำตอบโดยเชื่อมโยงเหตุการณ์และคาดเดาว่า คำตอบน่าจะเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ใด เช่น เมื่อครูถามว่า การเสียกรุงครั้งที่ 2 เกิดขึ้นในสมัยของพระมหากษัตริย์พระองค์ใด นักเรียนสามารถตอบได้ว่า การเสียกรุงครั้งที่ 2 เกิดขึ้นสมัยของสมเด็จพระมหาโกสินทรราช เนื่องจากนักเรียนพยายามเชื่อมโยงสิ่งที่ได้รู้มาแล้วว่า

สมเด็จพระมหาธรรมราชาซึ่งเป็นพระราชบิดาของสมเด็จพระนเรศวรทรงยอมให้สมเด็จพระนเรศวรไปประทับที่กรุงหงสาวดี พระเจ้าบุเรงนองน่าจะเกรงใจสมเด็จพระมหาธรรมราชา และในช่วงเวลานั้น สมเด็จพระมหาธรรมราชาทรงปกครองเมืองพิษณุโลกไม่ได้ปกครองอยุธยา พระเจ้าบุเรงนองต้องการอยุธยาเป็นเมืองขึ้น ดังนั้นพระเจ้าบุเรงนองน่าจะยกทัพเข้ามาตีกรุงศรีอยุธยาในสมัยของสมเด็จพระมหินทราธิราช จากการเชื่อมโยงเหตุการณ์เพื่อหาคำตอบของนักเรียนแสดงให้เห็นว่าการสอนแบบเล่าเรื่องช่วยให้นักเรียนจำข้อมูลโดยไม่ต้องอาศัยการท่อง

2) ความเข้าใจ

การจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่องกำหนดให้นักเรียนใช้ทักษะการเล่าเรื่องถ่ายทอดเรื่องราว ซึ่งทักษะการเล่าเรื่องช่วยให้นักเรียนเกิดจินตนาการและมีความรู้สึกร่วม ส่งผลให้เรียนรู้ด้วยความเข้าใจ ดังตัวอย่างในกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า นักเรียนชอบ สนุกสนาน ตื่นเต้นเมื่อได้แสดงบทบาทสมมติ นักเรียนจะร่วมกันวางแผนในกลุ่ม และซ้อมบทบาทของแต่ละคนเพราะนักเรียนไม่ได้รับอนุญาตให้เตรียมเรื่องราวที่จะแสดงไว้ล่วงหน้า เรื่องราวที่นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงคือ เรื่องราวที่นักเรียนได้ฟังจากการถ่ายทอดโดยใช้ทักษะการเล่าเรื่องจากเพื่อนกลุ่มที่ได้รับมอบหมายให้ไปค้นคว้าข้อมูล ผู้วิจัยพบว่า ในช่วงแรกนักเรียนแสดงบทบาทของตัวละครได้ดี แต่อาจขาดรายละเอียดที่สำคัญอยู่บ้าง เมื่อนักเรียนได้รับคำแนะนำจากครูและเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ การแสดงบทบาทสมมติในครั้งต่อมา นอกจากนักเรียนจะแสดงบทบาทของตัวละครได้ดีแล้ว นักเรียนยังสามารถแสดงออกถึงรายละเอียดสำคัญของตัวละครนั้นๆ ได้ จากการสอบถามความรู้สึกของ ค.ช.แปด ซึ่งแสดงเป็นสมเด็จพระนเรศวร ค.ช.แปด กล่าวว่า “ ผมดีใจและตื่นเต้นที่เพื่อนๆเลือกผมให้แสดงเป็นสมเด็จพระนเรศวร ตอนที่แสดงผมพยายามยืนให้ตรง นั่งหลังตรงและทำให้ดูตัวใหญ่ เวลาพูดต้องใช้เสียงดัง เพราะผมคิดว่าท่านเป็นกษัตริย์คงต้องทำตัวให้ดูน่าเกรงขาม แล้วผมก็ต้องแสดงอารมณ์โกรธและเสียใจมากๆ ตอนที่รู้ว่าพระเจ้าหงสาวดีส่งคนมาลอบฆ่า ” จากการบอกความรู้สึกของ ค.ช.แปด แสดงให้เห็นว่านักเรียนเกิดจินตนาการ และเข้าใจในเรื่องราวเพราะหลักสำคัญของการแสดงบทบาทสมมติคือ การแสดงให้สมจริง การแสดงได้สมจริงคือ การที่ผู้เรียนมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับพฤติกรรมและทัศนคติของบุคคลที่กำลังสวมบทบาทอยู่ (เฉลิม มลิตา, 2523) ดังนั้นการฟังเรื่องราวที่ถ่ายทอดโดยใช้ทักษะการเล่าเรื่องสามารถทำให้นักเรียนเกิดจินตนาการ และเรียนรู้เรื่องราวนั้น ๆ ด้วยความเข้าใจ

3) การวิเคราะห์

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า เมื่อนักเรียนได้เรียนประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่อง นักเรียนเกิดความรู้ในระดับการวิเคราะห์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่อง เน้นกิจกรรมที่ให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ จะสังเกตได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นร่วมวิเคราะห์วิจารณ์ จะเปิดโอกาสให้นักเรียนตอบคำถาม อภิปรายและแสดงความคิดเห็นบนพื้นฐานของเหตุผลได้อย่างอิสระ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายของการเรียนประวัติศาสตร์ไทยในระดับประถมศึกษาที่ว่า ควรสร้างสำนึกของความ เป็นนักประวัติศาสตร์ให้แก่ นักเรียน โดยฝึกให้นักเรียนวิเคราะห์ วิจารณ์และสังเกตความแตกต่างของ สิ่งที่ศึกษาบนพื้นฐานของกาลและสถานที่ (วินัย พงศ์ศรีเพียร, 2543) จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้น ให้ความร่วมมือในการตอบคำถาม อภิปราย และแสดงความคิดเห็น อย่างมีเหตุผล ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการแสดงออกดังกล่าวสอดคล้องกับคำกล่าวของ Cooper (1995) ที่ว่า การสอนแบบเล่าเรื่องช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดคำถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ผู้วิจัย ยกตัวอย่างการตอบคำถามที่แสดงให้เห็นว่านักเรียนสามารถวิเคราะห์บนพื้นฐานของเหตุผลได้ ดังนี้

- นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรต่อเหตุการณ์ปาฏิหาริย์ในพระราชประวัติของ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ถ้าเชื่อ เชื่อเพราะเหตุใด ถ้าไม่เชื่อ ไม่เชื่อเพราะเหตุใด และถ้าไม่เป็น ความจริงเหตุใดประวัติศาสตร์จึงบันทึกไว้

ค.ช.สี่-เชื่อเพราะใน โลกนี้มีหลายสิ่งที่ไม่สามารถพิสูจน์ไม่ได้ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ทรงเป็นผู้ที่จะได้เป็นพระมหากษัตริย์ต่อไปในอนาคต ดังนั้นคนที่มีบุญก็อาจมีเหตุการณ์ปาฏิหาริย์เกิดขึ้นก็ได้

ค.ช.สิบสาม-ไม่เชื่อเพราะเหตุการณ์ปาฏิหาริย์ที่เกิดขึ้นอาจเป็นความบังเอิญก็ได้ เช่น ภูเขาที่มามากอยู่ใต้กระดิ่งที่พระองค์นอนอาจจะแอบเข้ามาเพราะบ้านสมัยก่อนอยู่ใกล้ป่า ผึ้งที่บินมาเกาะเพดาน 7 วัน ในขณะที่มีงานโกนจุกก็อาจมาสร้างรังแต่เมื่อมีคนมาร่วมงานจำนวนมาก อาจรบกวนมัน มันจึงบินหนีไป ส่วนบันไดทำน้ำที่หลุดอาจเป็นเพราะบันไดจมอยู่ใต้น้ำนานจนทำให้ชำรุด เมื่อนำคนไปมัดไว้หน้าหนักของคนก็จะยิ่งทำให้บันไดหลุดง่ายขึ้น และเหตุที่ประวัติศาสตร์บันทึกไว้ว่าเป็นพระบุญญาบารมีของพระองค์ อาจเป็นเพราะต้องการให้ดูยิ่งใหญ่เพราะพระองค์เป็นพระมหากษัตริย์

- การที่สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงรวบรวมกำลังพล 500 คน แล้วฝ่าวงล้อมของข้าศึกหนีออกจากกรุงศรีอยุธยา โดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่ เพราะเหตุใด

ค.ช.สอง-ถูกต้องเพราะถ้าพระองค์ไม่หนีพระองค์ก็จะถูกจับไปเป็นเชลยของพม่า และจะไม่มีผู้มากอบกู้เอกราชให้กับประเทศไทย

ค.ญ.สิบสี่-ถูกต้องเพราะพระองค์ไม่ได้คิดหนีเอาตัวรอดแต่พระองค์หนีเพื่อจะได้อีกกลับมาออบกู้เอกราช

ค.ญ.สิบห้า-ถูกต้องเพราะถึงต่อสู้ก็ไม่มีทางชนะควรหนีไปตั้งหลักก่อนแล้วค่อยกลับมาต่อสู้ใหม่

ค.ช.สิบสาม-ไม่ถูกต้องเพราะเป็นทหารก็ต้องฟังคำสั่งของพระมหากษัตริย์

- ถ้าสมเด็จพระนเรศวรมหาราชไม่ทรงค้นหาเจดีย์ยุทธหัตถี นักเรียนคิดว่าจะส่งผลกระทบต่อประเทศไทย

ค.ช.สิบ-คนไทยอาจจะต้องเสียโบราณสถานที่สำคัญแห่งหนึ่งไปเพราะผู้ฟังไปตามกาลเวลา

ค.ช.สิบเอ็ด-เราอาจไม่รู้เรื่องการทำสงครามยุทธหัตถีว่ามีจริงหรือไม่เพราะไม่มีหลักฐานยืนยัน

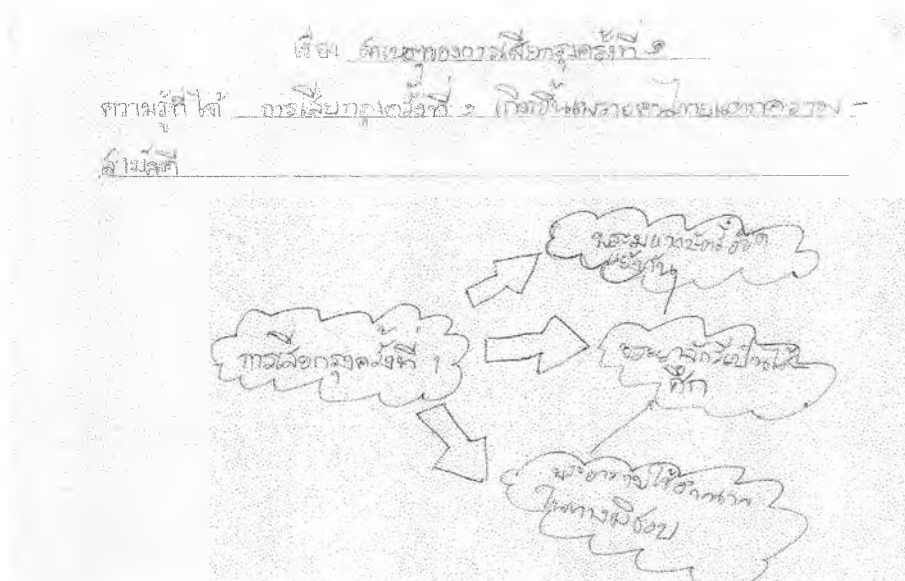
จากการตอบคำถามของนักเรียนแสดงให้เห็นว่า การสอนแบบเล่าเรื่องช่วยให้นักเรียนคิดอย่างมีเหตุผล สามารถวิเคราะห์ผลของเหตุการณ์บนพื้นฐานของเหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ในด้านทักษะที่ สุภาพรรณ พวงจันทพร (2536) กล่าวไว้ว่า ต้องสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิด โดยใช้วิจารณญาณอย่างเป็นกระบวนการและรู้จักใช้เหตุผลในการพิจารณาเรื่องราวที่เกิดขึ้น และตรงตามหลักการสอนประวัติศาสตร์ที่ต้องการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิดโดยการแสดงความคิดเห็น อภิปราย วิเคราะห์วิจารณ์บนพื้นฐานของเหตุผล (เพราพรณ โคมลมาลย์, 2526)

4) การสังเคราะห์

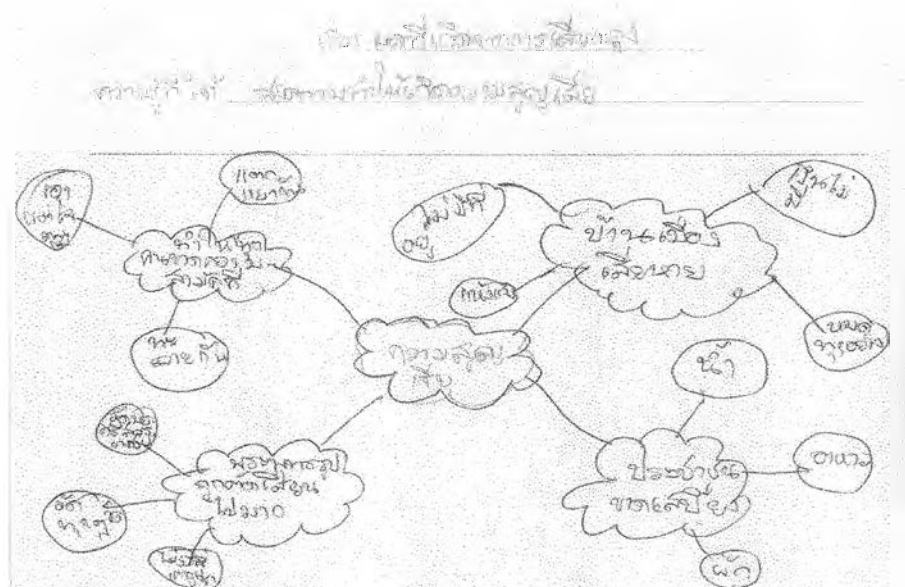
จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า ในระยะแรกของการเข้าร่วมโปรแกรม นักเรียนไม่สามารถประมวลความรู้ที่เรียนเพื่อสังเคราะห์ และสร้างผลงานของตนเองให้เห็นอย่างชัดเจนได้ เมื่อนักเรียนเข้าสู่การเรียนประมาณสัปดาห์ที่ 3 นักเรียนเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงคือ นักเรียนสามารถประมวลความรู้ที่เรียน และสังเคราะห์นำมาสร้างผลงานของตนเองอย่างเป็นระบบได้ดีขึ้น เช่น การทำ

กิจกรรมชั้นสร้างสรรค์จินตนาการในแผนการจัดกิจกรรมที่ 6 เรื่องการตั้งราชธานีใหม่ ครูกำหนดให้นักเรียนแต่ละกลุ่มคิดและสร้างเมืองจำลองตามจินตนาการ พบว่า นักเรียนแต่ละกลุ่มสามารถสร้างเมืองจำลองได้แต่ลักษณะการวางผังเมืองไม่เป็นระบบ นักเรียนไม่สามารถอธิบายและให้เหตุผลอย่างชัดเจนได้ว่า สถานที่ต่างๆ ที่สร้างขึ้นเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กันอย่างไรและมีความสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในเมืองอย่างไร หลังจากนั้นครูให้นักเรียนฟังข้อมูลการสร้างกรุงธนบุรีเป็นราชธานีจากนักเรียนกลุ่มที่ได้รับมอบหมายให้ไปค้นคว้าข้อมูลและนำมาเล่าให้เพื่อนๆ ฟังโดยใช้ทักษะการเล่าเรื่อง แล้วให้นักเรียนปรับปรุงแก้ไขเมืองจำลองที่สร้างในตอนแรกพบว่า นักเรียนหลายกลุ่มหรือและสร้างเมืองจำลองของกลุ่มคนขึ้นใหม่ เมืองจำลองที่สร้างใหม่มีลักษณะผังเมืองเป็นระบบมากขึ้น และนักเรียนสามารถอธิบายและให้เหตุผลได้ชัดเจนขึ้นว่า สถานที่ต่างๆ ที่สร้างขึ้นเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กันอย่างไรและมีความสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในเมืองอย่างไร ดังคำอธิบายของนักเรียนกลุ่มที่ชนะการแข่งขันสร้างเมืองจำลองว่า “ เมืองของกลุ่มผมจะมีแม่น้ำและภูเขาอยู่ด้านนอกสุดเพื่อจะได้ใช้แม่น้ำและภูเขาเป็นกำแพงป้องกันศัตรูที่จะยกทัพมา ถัดเข้ามาจะเป็นพื้นที่สำหรับการเพาะปลูกเพราะคนในเมืองจะได้ใช้แม่น้ำในการเพาะปลูก จากนั้นจึงเป็นที่ตั้งหมู่บ้าน ส่วนในสุดของเมือง คือ พระราชวังและที่บัญชาการรบ เหตุผลที่ตั้งพระราชวังและที่บัญชาการรบไว้ส่วนในสุดของเมืองเพราะเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด ถ้าข้าศึกยกทัพเข้ามาจะต้องผ่านหลายด่านกว่าจะเข้ามาถึงพระมหากษัตริย์ได้ ” การที่นักเรียนสามารถอธิบายเหตุผลและความสัมพันธ์ของสถานที่ต่างๆ ที่สร้างขึ้นในเมืองจำลองแสดงให้เห็นว่า การสอนแบบเล่าเรื่องสามารถส่งเสริมความรู้ในระดับสังเคราะห์ให้นักเรียนได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า นักเรียนสามารถสรุปความคิดรวบยอดที่เรียนในรูปแบบผังความคิดได้ชัดเจน ครอบคลุม ใช้ภาษาของตนเองและมีประเด็นที่เกิดจากความคิดของตนเองเพิ่มขึ้นซึ่งแตกต่างจากในช่วงระยะแรกของการเข้าร่วม โปรแกรมที่นักเรียนจะสรุปความคิดรวบยอดตามเนื้อหาที่ได้ค้นคว้า ไม่มีประเด็นที่เกิดจากความคิดเห็นของตนเองรวมถึงไม่ได้ใช้ภาษาของตนเอง ดังนี้

การสรุปความคิดรวบยอดในระยะแรกของการเข้าร่วมโปรแกรม

การสรุปความคิดรวบยอดประมาณสัปดาห์ที่ 3 ของการเข้าร่วมโปรแกรม

การที่นักเรียนสามารถสรุปความคิดรวบยอดในรูปแบบผังความคิดได้ดีขึ้น เพราะนักเรียนเข้าใจ และสามารถจับประเด็นสำคัญของเนื้อหา แล้วสังเคราะห์เป็นความคิดรวบยอดของตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Isabelle (2000) ที่กล่าวว่า การสอนแบบเล่าเรื่องช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและจดจำแนวคิดหลักในเนื้อหาที่เรียน และตรงกับเป้าหมายของกลุ่มสาระ

การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในด้านการสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่ต้องการส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้ที่เป็นความคิดรวบยอดเพื่อจะทำให้เข้าใจบุคคลและสภาพสังคมซึ่งจะนำไปสู่การวางแผนตัดสินใจและดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม (วิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

5) การประเมินค่า

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า ในระยะแรกของการเข้าร่วมโปรแกรมนักเรียนยังไม่สามารถตัดสินใจได้อย่างเด็ดขาดว่าสิ่งใดดี ไม่ดี เหมาะ ไม่เหมาะ ควร ไม่ควร และพะวงกับความคิดของเพื่อนๆ มากจนไม่มั่นใจในการประเมินด้วยเหตุผลของตนเอง นอกจากนี้นักเรียนไม่สามารถให้เหตุผลที่ชัดเจนได้ว่า ตนเองประเมินเช่นนั้นเพราะอะไร เช่น เมื่อครูถามว่า นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรกับคำกล่าวที่ว่า ถึงแม้เราจะเสียกรุงแต่พม่าก็ได้เผาทำลายบ้านเมืองคนไทยยังสามารถอยู่อาศัยบนผืนแผ่นดินของตนเองได้ ดังนั้นคนไทยก็ไม่ควรรู้สึกว้าวุ่นเสียเอกราช คำตอบของนักเรียนคือ รู้สึกไม่ดีถ้าคนไทยคิดเช่นนั้นเพราะเราควรกอบกู้เอกราช เมื่อนักเรียนได้ฟังข้อมูลเกี่ยวกับการเสียกรุงครั้งที่ 1 จากนักเรียนกลุ่มที่ได้รับมอบหมายให้ไปค้นคว้าข้อมูล และนำมาเล่าให้เพื่อนๆ ฟังโดยใช้ทักษะการเล่าเรื่องแล้ว ครูให้นักเรียนประเมินค่าจากคำถามเดิมในข้างต้นอีกครั้ง พบว่า นักเรียนสามารถประเมินค่าและแสดงเหตุผลได้อย่างมั่นใจมากขึ้น นักเรียนบางคนกล้าที่จะประเมินค่าแตกต่างจากเพื่อนๆ และสามารถแสดงเหตุผลที่สะท้อนถึงแง่มุมที่แตกต่างได้อย่างลึกซึ้ง ดังนี้

ค.ญ.สาม-รู้สึกไม่ดีเพราะถึงเราจะอาศัยบนแผ่นดินไทยได้แต่เราก็ไม่ใช่เจ้าของประเทศ เราต้องอยู่ใต้อำนาจของพม่า

ค.ญ.หก- รู้สึกไม่ดีเพราะเราไม่มีศักดิ์ศรี ต้องคอกอยู่ในอำนาจพม่าจะทำอะไรก็ต้องขออนุญาตจากพม่า

ค.ญ.สิบเอ็ด-รู้สึกดีเพราะเมื่อเราคกเป็นเมืองขึ้นของพม่า เราไม่สามารถจะเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วได้ ถ้าเราฆ่าแต่รู้สึกไม่ดี เราก็จะทำอย่างอื่นไม่ได้ ควรจะคิดว่าดีเพราะจะทำให้เรามีกำลังใจในการต่อสู้เอาเอกราชคืนมา หรือคำถามที่ว่า นักเรียนคิดว่าการสร้างอนุสาวรีย์ของผู้ที่ทำประโยชน์ให้แก่บ้านเมืองเป็นสิ่งที่เหมาะสมหรือไม่เพราะเหตุใด

ค.ช.หนึ่ง-สมควรเพราะเขาทำประโยชน์เพื่อบ้านเมืองก็ควรยกย่อง

ค.ช.สอง-สมควรเพราะเด็กรุ่นหลังจะได้รู้ประวัติของผู้ที่ทำประโยชน์ให้แก่บ้านเมืองจากคำอธิบายบริเวณอนุสาวรีย์

ค.ช.สิบสอง-ไม่สมควรเพราะเราอาจนึกถึงและเคารพผู้ที่ทำประโยชน์ให้แก่บ้านเมืองในใจก็ได้ ควรเอาพื้นที่บริเวณที่จะสร้างอนุสาวรีย์ไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น

นอกจากนี้การจัดกิจกรรมโต้วาทีในยุคดี นายกรุงศรีห้าวหาญกว่าชาวยุคโกสินทร์ ซึ่งอยู่ในแผนการจัดกิจกรรมที่ 5 เรื่องพระราชกรณียกิจสำคัญของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช พบว่านักเรียนสามารถประเมินค่า และโต้แย้งคำกล่าวของฝ่ายตรงข้ามได้อย่างชัดเจนและมีเหตุผล เช่น เมื่อฝ่ายเสนอกล่าวว่า “ นายกรุงศรีต้องห้าวหาญกว่าชาวยุคโกสินทร์เพราะในสมัยกรุงศรีไม่มีอาวุธนิวเคลียร์ จรวดและอาวุธสงครามที่ทันสมัยเหมือนสมัยนี้ เมื่อจะรบต้องใช้ดาบ ปืนใหญ่ มีด ไม้ แต่ก็สามารถรักษาบ้านเมืองให้รอดพ้นจากข้าศึกได้ ” ฝ่ายค้านโต้แย้งคำกล่าวของฝ่ายเสนอกว่า “ ชาวยุคโกสินทร์ห้าวหาญกว่าชาวยุคศรีมากกว่าเพราะในสมัยก่อนถ้าทำสงครามก็ต้องสู้กับข้าศึกอย่างเดียว แต่ในสมัยนี้นอกจากจะต้องป้องกันประเทศเพื่อไม่ให้ศัตรูมารุกรานแล้ว ยังต้องทำสงครามกับยาเสพติดภายในประเทศ และนายกรัฐมนตรีนี่ซึ่งเป็นชาวยุคโกสินทร์ก็สามารถทำสงครามกับยาเสพติดด้วยความกล้าหาญไม่เกรงกลัวใคร ” จากการตอบคำถามและแสดงเหตุผลในการโต้วาทีแสดงให้เห็นว่า การสอนประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่องสามารถส่งเสริมความรู้ในระดับการประเมินค่าให้กับนักเรียนได้ ซึ่งตรงกับวิสัยทัศน์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่มุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้จากอดีตมาสร้างความเข้าใจในมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศเพื่อการตัดสินใจในการเป็นพลเมืองดี (วิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

6) การนำไปใช้

ความรู้ในระดับการนำไปใช้ของนักเรียนในช่วงแรกของการเข้าร่วมโปรแกรม ครูต้องแนะแนวทางในการตอบหรือบอกคำตอบ แล้วให้นักเรียนยกตัวอย่างการกระทำที่ตรงกับคำตอบนั้น เมื่อนักเรียนเข้าสู่การเรียนประมาณสัปดาห์ที่ 4 นักเรียนเริ่มมีการเปลี่ยนแปลง คือนักเรียนส่วนใหญ่สามารถตอบคำถามได้ด้วยตนเองว่าจะนำความรู้ที่เรียนไปประยุกต์ใช้เป็นแนวปฏิบัติในชีวิตจริงได้อย่างไร เช่น จากการเรียนเรื่องวีรกรรมวีรกรรมไทยพระมหากษัตริย์ทั้งสองพระองค์มีคุณลักษณะใดบ้าง และนักเรียนสามารถนำคุณลักษณะนั้นไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองได้อย่างไร

ความกล้าหาญ-กล้าทำในสิ่งที่ถูก และกล้ายอมรับผิดเมื่อทำผิด

ความซื่อสัตย์-ไม่พุดปด ไม่ขโมย

ความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่-ให้เพื่อนยืมเครื่องเขียน สอนการบ้าน

ให้เพื่อน

ความเสียสละ-ให้น้อง ป.1 เข้าแถวซื้อถ้วยเดียวหลังเลิกเรียนก่อน

ความรักชาติ ความจงรักภักดี-ไม่ทิ้งขยะบนถนน ทำบุญตักบาตร
ปฏิบัติตามกฎหมาย ไม่ขีดเขียนตามโบราณสถาน โบราณวัตถุ ปฏิบัติตามพระราชดำริเศรษฐกิจ
พอเพียง

ความกตัญญู-ไม่ดื้อกับพ่อแม่ ดูแลพ่อแม่ ช่วยครูดีของ
ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย-ตั้งใจเรียน รับผิดชอบงานที่ตนเองได้รับ
มอบหมาย มารอดูแม่ได้ดูแลอาคารบริหารหลังเลิกเรียน ทำเวรในวันอังคาร ปฏิบัติหน้าที่ลูกเสือ-
เนตรนารี

ความเป็นผู้นำ-ดูแลการทำงานของสมาชิกในกลุ่มให้งานที่ได้รับมอบหมายเสร็จ
ตามกำหนดเวลา จัดแถวนักเรียนในห้องเรียนให้เป็นระเบียบเวลาเดิน ไปรับประทานอาหารกลางวัน

ความอดทน-อดทนในการเข้าค่ายพักแรม อดทนเมื่อต้องทำการบ้านและ
รายงานให้เสร็จ อดทนเมื่อรถติด อดทนเมื่อโดนเพื่อนว่า อดทนเมื่อสุนัขที่เลี้ยงตาย

ความมีไหวพริบปฏิภาณ-ในการตอบคำถาม แข่งขัน ได้ว่าที่

จากการตอบคำถามของนักเรียนแสดงให้เห็นว่า นักเรียนสามารถประมวลความรู้ในเรื่อง
คุณธรรมซึ่งได้เรียนรู้จากเรื่องวีรภักดิ์ไทยมาตอบคำถามเพื่อนำไปใช้จริงในชีวิตประจำวันได้
ซึ่งตรงกับหลักการสอนประวัติศาสตร์ที่กระทรวงศึกษาธิการต้องการเน้นการพัฒนาด้านนิยม จริยธรรม
เพื่อนำไปใช้จริงในชีวิตประจำวันและสอดคล้องกับ วินัย พงศ์ศรีเพียร (2542) ที่กล่าวถึงการสอน
ประวัติศาสตร์ในระดับประถมศึกษาว่า ควรสอดแทรกจริยธรรม ปลูกฝังความมีคุณธรรม และ
สอดคล้องกับการวิจัยของ Aitken (2001) ที่พบว่า การสอนแบบเล่าเรื่องมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทาง
ด้านจริยธรรมของนักเรียนคือ ช่วยให้นักเรียนเลิกกระทำสิ่งใดๆจากคุณค่าของสิ่งนั้นมากกว่า
ความพอใจของตนเอง

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า การสอนประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่องช่วย
พัฒนาความคิดระดับสูง คือ ความรู้ระดับการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่าและการนำ
ไปใช้ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากการสอนแบบเล่าเรื่องช่วยให้นักเรียนเกิดจินตนาการ ทำให้
เกิดความรู้สึกร่วม ส่งผลให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง มีมุมมองที่หลากหลายเกี่ยวกับประวัติศาสตร์
ไทย ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นบนพื้นฐานของเหตุผลและช่วยให้นักเรียน
สามารถสรุปสาระสำคัญของที่เรียนมาเป็นความคิดรวบยอดของตนเองได้

1.3 นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น

การแสดงบทบาทสมมติ การโต้ว่าที่ การสร้างเมืองจำลอง ซึ่งกิจกรรมที่จัดขึ้นมุ่งเน้นให้นักเรียนได้
ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง นักเรียนมีอิสระเต็มที่ในการออกแบบการจัดกิจกรรม นอกจากนี้กิจกรรมที่

จัดขึ้น เป็นการเชื่อมโยงไปสู่การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งนักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเองได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าว อาจส่งผลให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจ เห็นประโยชน์ และความสำคัญ ซึ่งจะนำไปสู่การเห็นคุณค่าในสิ่งที่เรียน ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอรายละเอียดดังนี้

1) ตระหนักถึงคุณค่าของการเรียนประวัติศาสตร์ไทย

จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า ในช่วงแรกของการเข้าร่วมโปรแกรม เมื่อครูถามนักเรียนว่าประวัติศาสตร์สำคัญอย่างไร ทำไมเราจึงต้องเรียนประวัติศาสตร์ไทย คำตอบของนักเรียนส่วนใหญ่คือ ประวัติศาสตร์สำคัญ เพราะทำให้เราทราบว่าเรามีความเป็นมาอย่างไร และเราต้องเรียนประวัติศาสตร์ไทย เพราะเราจะได้ทราบว่าประวัติศาสตร์ของประเทศเราเป็นอย่างไร นักเรียนบางคนตอบว่า โรงเรียนบังคับให้เรียน เมื่อครูถามต่อไปว่า ถ้านักเรียนสามารถเลือกได้ นักเรียนจะเรียนประวัติศาสตร์ไทยหรือไม่ เพราะอะไร คำตอบของนักเรียนแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 เลือกเรียนเพราะจะได้รู้ความเป็นมาของประเทศ กลุ่มที่ 2 เรียนก็ได้ไม่เรียนก็ได้ ถ้าพ่อแม่หรือโรงเรียนบังคับให้เรียนก็จะเรียน และกลุ่มที่ 3 ไม่เรียนเพราะน่าเบื่อ เรียนแล้วว่างนอน เวลาสอบไม่ยอมอ่านหนังสือเพราะต้องท่องจำ ถ้าอยากทราบเรื่องราวที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ก็สามารถหาหนังสืออ่านเองได้ ไม่จำเป็นต้องเรียนที่โรงเรียน คำถามต่อไปที่ครูถาม คือ ถ้าเราไม่ทราบประวัติศาสตร์ของชาติตนเองจะมีผลเสียอย่างไร นักเรียนตอบว่า ผลเสียที่เกิดขึ้นคือ เวลาที่มีคนถามแล้วเราตอบไม่ได้ก็จะรู้สึกอาย มีนักเรียนบางคนโต้แย้งว่า ถึงเราจะไม่ทราบประวัติศาสตร์ของชาติตนเองก็ไม่เห็นเป็นไร ถ้ามีใครถาม เราก็บอกให้เขาไปค้นคว้าข้อมูลในอินเทอร์เน็ต หลังจากนั้นประมาณสัปดาห์ที่ 9 ครูถามคำถามเดิมกับนักเรียนอีกครั้ง พบว่า คำตอบของนักเรียนส่วนใหญ่เปลี่ยนไปในทางบวก คือ นักเรียนส่วนใหญ่ตอบว่า การเรียนประวัติศาสตร์สำคัญเพราะนอกจากจะทำได้ทราบความเป็นมาของประเทศแล้ว ประวัติศาสตร์ยังสอนให้เรารู้ว่าอะไรที่เราควรทำหรือไม่ควรทำ และยังทำให้เรารู้สึกภาคภูมิใจ และสำนึกในบุญคุณของผู้ที่สละชีวิตเพื่อประเทศด้วย ถ้าเราไม่ทราบประวัติศาสตร์ของชาตินอกจากจะน่าอายแล้ว เราอาจจะไม่รักชาติก็ได้ นักเรียนคนหนึ่งที่เคยตอบว่า ถ้าเลือกได้จะไม่เรียนประวัติศาสตร์ไทย เขียนบันทึกความรู้สึกของตนเองกับครูว่า “ผมชอบเล่าเรื่องให้เพื่อนฟังและฟังเรื่องที่เพื่อนเล่า ผมได้รู้เรื่องราวในประวัติศาสตร์ไทยมากมาย ทำให้ผมอยากเรียนประวัติศาสตร์ไทยมากขึ้นเรื่อยๆ” จากการบอกความรู้สึกของนักเรียนแสดงให้เห็นว่า การสอนแบบเล่าเรื่องช่วยให้นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าของการเรียนประวัติศาสตร์ไทย ซึ่งสอดคล้องกับ Livo และ R ietz (1986) ที่กล่าวถึงคุณค่าของการสอนแบบเล่าเรื่องว่า ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักในสิ่งที่เรียน เพราะการได้รับรู้การกระทำที่เกิดขึ้นในอดีต ทำให้นักเรียนเข้าใจ ความเป็นมาในวัฒนธรรมของตน และส่งผลให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งนั้น

2) ตระหนักถึงคุณค่าของการนำความรู้ที่ได้จากการเรียนประวัติศาสตร์ไทยไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ในการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่อง กำหนดว่า เมื่อเรียนจบบทเรียนในแต่ละเรื่อง ครูจะถามนักเรียนว่า นักเรียนได้เรียนรู้หรือได้ข้อคิดอะไรบ้าง และนักเรียนสามารถนำความรู้หรือข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร จากการสังเกตพบว่า ในช่วงแรกของการเข้าร่วมโปรแกรม นักเรียนสามารถตอบได้ว่า ได้ความรู้หรือข้อคิดอะไรแต่นักเรียนไม่สามารถยกตัวอย่างได้ว่าจะนำความรู้หรือข้อคิดนั้นไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร นักเรียนบางคนสามารถยกตัวอย่างได้ แต่ตัวอย่างที่ยกมานั้น เป็นสิ่งที่นักเรียนไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในวัยของนักเรียน เช่น ข้อคิดที่ได้คือ การเป็นผู้นำต้องมี ความยุติธรรม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้โดยต้องปกครองประเทศด้วยความยุติธรรม เมื่อเข้าสู่สัปดาห์ที่ 4 พบว่า นักเรียนสามารถยกตัวอย่างว่าจะนำความรู้หรือข้อคิดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไรชัดเจนขึ้น และเป็นการกระทำที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในวัยของนักเรียน เช่น เมื่อจบการเรียนเรื่องการเสียกรุงครั้งที่ 1 นักเรียนสามารถบอกข้อคิดที่ได้ว่า เราไม่ควรเชื่อใจใครมากจนเกินไป และสามารถนำข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันโดยไม่เชื่อ การโฆษณาขายสินค้าที่เกินจริง การที่นักเรียนสามารถบอกข้อคิดที่ได้จากการเรียน และยกตัวอย่างว่าจะนำข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไรแสดงให้เห็นว่า การสอนแบบเล่าเรื่องช่วยส่งเสริมให้นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าของการนำความรู้ที่ได้จากการเรียนประวัติศาสตร์ไทยไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งตรงกับคุณค่าของการสอนแบบเล่าเรื่องที่ Livo และ Rietz (1961) กล่าวว่า เป็นแนวทางให้ผู้เรียนดำเนินชีวิตอย่างรอบคอบจากการใช้เรื่องราวที่เกิดขึ้นในอดีตเป็นประสบการณ์ในการดำรงชีวิตปัจจุบันเพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดเช่นในอดีต

จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า การสอนประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่องจะทำให้ให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนประวัติศาสตร์ไทยก่อน ซึ่งสังเกตได้จากการที่นักเรียนให้ความสนใจ กระตือรือร้น สนุก เมื่อนักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนประวัติศาสตร์ไทยแล้วจะทำให้ให้นักเรียนอยากเรียน ค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยเกิดเป็นความรู้ความเข้าใจ และนักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ออกไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทย ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การสอนประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่องเพื่อส่งเสริมความรู้และความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทยส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึกของนักเรียนก่อน แล้วจึงเกิดเป็นความรู้ความเข้าใจ และจะส่งผลต่อพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออก

2. นักเรียนเห็นว่าโปรแกรมมีความเหมาะสมระดับปานกลางขึ้นไป

จากผลการประเมินโปรแกรม พบว่า นักเรียนเห็นว่า โปรแกรมมีความเหมาะสมระดับปานกลางขึ้นไป กล่าวคือ โปรแกรมมีความเหมาะสมในระดับมาก 6 รายการ และเหมาะสมในระดับปานกลาง 4 รายการ โดยนักเรียนเห็นว่าความรู้สึกเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด 3 รายการ คือ นักเรียนมีความสุขกับการเรียน ชอบถ่ายทอดเรื่องราวโดยใช้การเล่าเรื่องและชอบเรียนประวัติศาสตร์ไทย การเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับมาก 1 รายการ คือ นักเรียนถ่ายทอดเรื่องราวในประวัติศาสตร์ที่เรียนให้ผู้อื่นทราบ ระดับปานกลาง 3 รายการ คือ นักเรียนรู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง คิดอย่างรอบคอบก่อนจะเชื่อเรื่องใดๆ และนำทักษะการเล่าเรื่องไปปรับใช้ในการชีวิตประจำวัน ส่วนเวลาที่ใช้ในการเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับมาก 2 รายการ คือ ระยะเวลาในการเรียนครั้งละ 50 นาที สัปดาห์ละ 3 วัน เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง 1 รายการ คือ ระยะเวลาในการเรียนรวมทั้งสิ้น 10 สัปดาห์ จากผลการประเมินโปรแกรมในข้างต้น อาจเนื่องมาจาก

2.1 เนื้อหาที่ใช้สอนในโปรแกรมคือ เรื่องวีรกรรมวีรไทย ซึ่งแบ่งเป็น

2 หัวข้อ คือ สมเด็จพระนเรศวรและสมเด็จพระเจ้าตากสิน เหมาะกับวัยของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า นักเรียนให้ความสนใจ มีนักเรียนหลายคนแสดงความกระตือรือร้นที่จะบอกสิ่งที่ตนได้ทราบเกี่ยวกับสมเด็จพระนเรศวรให้ครูและเพื่อนๆทราบ เช่น เมื่อครูพูดถึงพิริศตัดไม้ข่มนามว่าเป็นพิริศโบราณ มักจะทำก่อนออกรบ ด.ช. สอง ยกมือและพูดว่า “ผมรู้ว่าพิริศนี้ทำอย่างไร ผมเคยเห็นในละครเรื่องกษัตริยา (ในขณะนั้นมีละครเรื่อง กษัตริยา แพร่ภาพอยู่ทางโทรทัศน์) เขาจะเอาดินมาปั้นเป็นศัตรู เขียนชื่อติดไว้ เอาหุ่นไปผูกไว้กับต้นไม้แล้วใช้ดาบฟันที่คอหุ่น) การที่นักเรียนให้ความสนใจ และกระตือรือร้นต่อเนื้อหาที่ใช้สอนสอดคล้องกับ เฉลิม มลิลิต (2523) ที่กล่าวว่า ผู้เรียนในวัยนี้จะเริ่มสนใจเรื่อง วีรบุรุษ วีรสตรี ฉะนั้นควรส่งเสริมให้เรียนรู้ประวัติบุคคลสำคัญ ประวัติศาสตร์ไทยและประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นการวางรากฐานในการเรียนประวัติศาสตร์อย่างมีแบบแผน

2.2 การจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่องเน้นกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การใช้ทักษะการเล่าเรื่อง การแสดงบทบาทสมมติ การสร้างเมืองจำลอง การได้เวที การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ การประดิษฐ์สื่อธรรมะเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทย การวาดรูปจากจินตนาการ การออกไปสอบถามความคิดเห็นของผู้อื่นนอกห้องเรียน ซึ่งกิจกรรมดังกล่าว ทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์จริงที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการชีวิตประจำวัน ดังเช่นการตอบคำถามของนักเรียนในแบบสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับการเข้าร่วม โปรแกรมว่า นักเรียนมี

ความคิดเห็นว่า เมื่อเข้าร่วมโปรแกรมนักเรียนสามารถนำทักษะการเล่าเรื่องไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น การแข่งขันพูด การรายงานหน้าชั้นเรียน

ข้อสังเกตจากการวิจัย

จากการทดลองใช้โปรแกรม มีข้อสังเกตจากการวิจัย ดังนี้

1. การสอนแบบเล่าเรื่องเป็นการสอนที่ถ่ายทอดเรื่องราวไปสู่ผู้ฟังจึงมีความเหมาะสมอย่างมากที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบูรณาการกับวิชาอื่นๆ เพราะนักเรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาวิชาต่างๆ ไปด้วยกัน และเป็นไปในลักษณะที่กลมกลืน และเชื่อมโยงกันได้โดยไม่มีความรู้สึกว่ากำลังถูกบังคับให้เรียนหลายๆวิชา ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวการปฏิรูปการศึกษาที่ต้องการให้นักเรียนเรียนอย่างมีความสุข และครูปรับเปลี่ยนวิธีการสอนเพื่อมุ่งสร้างให้นักเรียนคิดเป็น คิดไกล คิดลึก คิดอย่างถูกต้อง คิดโดยยึดสังคม และสภาพแวดล้อมเป็นจุดศูนย์กลาง เพราะในชีวิตจริงทุกสิ่งทุกอย่างล้วนมีความสัมพันธ์กัน การจัดการศึกษาที่ดีจึงต้องเชื่อมโยงให้สัมพันธ์กับชีวิต และความเป็นจริง ซึ่งจะทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า ในขณะที่นักเรียนเรียนประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่อง นอกจากนักเรียนจะได้ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ไทยแล้ว นักเรียนยังได้ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาอื่นๆ ด้วย ซึ่งสังเกตได้จากการตอบคำถาม อภิปราย และแสดงความคิดเห็นของตนเอง เช่น จากการตอบคำถามว่า นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรที่สมเด็จพระนเรศวรต้องไปเติบโตในดินแดนของพม่า ค.ณ. หก “ หนูคิดว่าดีเพราะทำให้พระองค์สามารถกอบกู้เอกราชให้ประเทศไทยได้ง่ายขึ้น พระองค์จะรู้ว่าทหารพมามีอาวุธ และรบอย่างไร เปรียบเหมือนสุภายิตที่ว่า รู้เขารู้เรา รบร้อยครั้งชนะร้อยครั้ง ” จากการตอบคำถามของ ค.ณ. หก แสดงให้เห็นว่า นักเรียนสามารถเรียนรู้โดยเชื่อมโยงเนื้อหาประวัติศาสตร์ไทยเข้ากับเนื้อหาวิชาภาษาไทยเรื่องสุภายิต หรือจากการที่นักเรียนถ่ายทอดเรื่องราวโดยใช้ทักษะการเล่าเรื่องเกี่ยวกับวังจันทร์เกษมซึ่งเป็นที่ประทับของสมเด็จพระนเรศวรเวลาที่เสด็จลงมาจากเมืองเหนือว่า “ วังจันทร์เกษมมีกำแพง 2 ชั้น เหมือนวังหลวง กำแพงชั้นนอกสูง 7 สอก แนวกำแพงยาวโดยรอบ 24 เส้น มีประตูใหญ่กว้าง 4 สอก 6 ประตู ” จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า เมื่อนักเรียนได้ฟังข้อมูลดังกล่าวแล้ว นักเรียนเกิดความสงสัยว่าหน่วยที่ใช้วัดในสมัยโบราณ คือ สอก เส้น สามารถเปรียบเทียบกับหน่วยการวัดในปัจจุบันได้เท่าไร ครูจึงมอบหมายให้นักเรียนไปค้นคว้าสิ่งที่ตนเองสงสัย และนักเรียนได้คำตอบมาบอกครูและเพื่อนๆ จากเหตุการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า นักเรียนสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ไทยเข้ากับเนื้อหาเรื่อง

มาตรการวัดในวิชาคณิตศาสตร์ รวมถึงการเขียนแสดงความคิดเห็นของนักเรียนจากแบบสอบถาม นักเรียนเกี่ยวกับการเข้าร่วมโปรแกรม ตอนที่ 2 ที่ว่า นักเรียนสามารถนำทักษะการเล่าเรื่องไปใช้ในการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่องการโต้ว่าตี จากการตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็นของนักเรียนจึงสรุปได้ว่า การสอนแบบเล่าเรื่องมีเหมาะสมอย่างมากที่จะส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการให้กับนักเรียน

2. การสอนประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่องช่วยสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่กระหว่างนักเรียน ดังที่ ด.ช.หนึ่ง กล่าวว่า “ ผมดีใจมากที่เพื่อนๆ ชอบ และหัวเราะตอนที่ผมเล่าเรื่องแล้วทำท่ากระโดด ผมเรียนไม่ค่อยเก่งแต่เป็นครั้งที่สองในชีวิตที่ผมรู้สึกว่าเป็นเพื่อนชอบผม และเมื่อครูให้จับสลากแบ่งกลุ่มโต้ว่าตีเพื่อนๆ ก็เลือกผมเป็นหัวหน้าฝ่ายค้าน ” จากคำพูดของ ด.ช.หนึ่ง แสดงให้เห็นว่า การสอนแบบเล่าเรื่องช่วยสร้างปฏิสัมพันธ์ที่กระหว่างนักเรียน ซึ่งตรงกับที่ Rosen (อ้างถึงใน Aiey, 1988) กล่าวว่า การสอนแบบเล่าเรื่องเป็นวิธีการสอนที่ทำให้ผู้ฟังและผู้เล่ามีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และ Collin และ Cooper (1997) กล่าวถึงคุณค่าของการสอนแบบเล่าเรื่องว่าช่วยสร้างสัมพันธ์อันดีในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

3. จากแบบสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับการเข้าร่วมโปรแกรมในตอน 1 พบว่า นักเรียนเห็นว่า ปัญหาในด้านตัวครูที่เกิดขึ้นระหว่างการทดลองใช้โปรแกรม คือ ครูค่อนข้างเข้มงวดกับการมีระเบียบวินัยในห้องเรียน เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนจัดขึ้นนอกเวลาเรียนปกติ ในช่วงเวลา 15:30 - 14:30 น. ซึ่งเป็นเวลาที่โรงเรียนเลิก ในบางครั้งนักเรียนเหนื่อยล้ากับการเรียนในเวลาปกติหรือมีเสียงรบกวนจากภายนอกห้องเรียน ทำให้นักเรียนไม่ค่อยมีสมาธิในการเรียน นอกจากนี้ นักเรียนบางคนมักจะขออนุญาตไปส่งงานอื่นๆ ที่เรียนในเวลาปกติของทางโรงเรียนในขณะที่เพื่อนกลุ่มอื่นๆ กำลังถ่ายทอดเรื่องราวในประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่อง ครูจึงต้องเข้มงวดกับการมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้

1. สิ่งสำคัญในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่องคือ การใช้ทักษะการเล่าเรื่องซึ่งสร้างบรรยากาศให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วม ซาบซึ้งและสามารถจินตนาการภาพของเรื่องราวที่ฟังดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนจึงจำเป็นที่ครูต้องทำความเข้าใจ ผึกทักษะการเล่าเรื่องให้กับนักเรียนและส่งเสริมให้นักเรียนใช้ทักษะการเล่าเรื่องให้ครบทั้ง 4 ทักษะ

2. ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่องซึ่งมีขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน 5 ขั้นตอนคือ จุดไฟให้ผู้ เข้าสู่ข้อมูลพื้นฐาน สร้างสรรค์จินตนาการ ร่วมวิเคราะห์วิจารณ์

และสถานผู้ประเมิน ครูควรให้นักเรียน ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอนเพื่อให้นักเรียนเข้าใจ และเรียนรู้อย่างมีความหมาย

3. การนำกิจกรรมในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้ การสอนแบบเล่าเรื่อง ไปใช้ควรมีการปรับเนื้อหา กิจกรรมและยืดหยุ่นเวลาให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ที่ เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวันและตามบริบททางสังคมของนักเรียน โดยคำนึงถึงความพร้อม ความสนใจ และพัฒนาการของนักเรียนเป็นสำคัญ

4. แม้ว่าวัตถุประสงค์ของโปรแกรมจะส่งเสริมความรู้และความตระหนักในประวัติศาสตร์ ไทยให้กับนักเรียนแต่โปรแกรมนี้อาจสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดผลทางด้านอื่นๆ ได้ เช่น การส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา การส่งเสริมการคิดระดับสูง การพัฒนาทักษะการพูด ทักษะทางสังคม ฯลฯ

5. การส่งเสริมความรู้และความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทยเป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลาใน การเรียนรู้และปลูกฝังให้กับนักเรียน การส่งเสริมจึงควรเป็น ไปอย่างต่อเนื่องโดยมีความร่วมมือของ นักเรียน ครู โรงเรียน บ้านรวมถึงองค์กรต่างๆ ในสังคม

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย

1. ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยใช้การสอน แบบเล่าเรื่อง

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการใช้โปรแกรมส่งเสริมความรู้และความตระหนัก ในประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่องกับการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้วิธี อื่นๆ

3. ควรมีการศึกษาผลการใช้โปรแกรมส่งเสริมความรู้และความตระหนักโดยใช้การสอน แบบเล่าเรื่องในการเรียนการสอนวิชาอื่นๆ

4. ควรมีการศึกษาผลของการสอนโดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่องกับตัวแปรอื่นๆ เช่น ทักษะชีวิต ทักษะทางสังคม ฯลฯ